

Motion till riksdagen 2005/06:Kr18

av **Lennart Kollmats m.fl. (fp)**
med anledning av prop. 2005/06:147

Lag om tillståndsplikt för vissa kampsportsmatcher

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om goda relationer med idrottens organisationer och vikten av ett tydligt, enkelt och snabbt tillståndsförfarande för omfattade idrotter.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om att Socialstyrelsen bör vara tillståndsmyndighet i frågor som rör kampsporter.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om sammansättning m.m. avseende delegation eller råd för kampsportsfrågor.
4. Riksdagen beslutar om tillägg till ett nytt stycke i 3 § i förslaget till lag om tillståndsplikt för vissa kampsportsmatcher som lyder: *Organisation som meddelats tillstånd för viss tid eller tillsvidare är skyldig att anmäla sådan ändring av sina tävlingsregler, säkerhetsbestämmelser eller andra väsentliga förändringar som kan påverka tillståndsgivningen, till tillståndsmyndigheten.*
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anføres om vikten av tydliga åtgärder mot oseriösa och olagliga arrangörer av kampsportsmatcher.

Våld och skaderisker inom idrotten

Folkpartiet välkomnar regeringens proposition med förslag till en lag som på ett generellt och tydligt sätt reglerar kampsporter. Den tidigare ordningen där proffsboxning var förbjudet, amatörboxning tillåtet och övriga sporter som innebär att slag eller sparkar kan riktas mot huvudet i princip inte existerade ur lagens synvinkel var otillfredsställande. Förbudet mot professionell boxning var omotiverat och hade överlevt sig självt. Det fanns inget hållbart skäl bakom att förbjuda någon att boxas från och med den dag vederbörande blivit

Fel! Okänt namn på

så bra att man kan få betalt som professionell utövare. I stället har den viktiga säkerhetsfrågan hamnat i bakgrunden. Anledningen till att förbudet trots allt överlevt så länge som det gjort, är att reglerna för amatörboxningen med tiden skilt ut sig från den professionella boxningen med allt tydligare säkerhetsbestämmelser och mer skyddstänkande.

Det förekommer skaderisker inom alla idrotter. I många fysiskt krävande idrotter är skaderisken kanske i och för sig liten, men skadorna blir stora när de väl uppstår till följd av den fysiska energi som är inblandad. Som flera utövare av kampsporter har anfört i den allmänna debatten, finns det andra sporter där den akuta skadefrekvensen är högre, till och med väsentligt högre, än inom kampsporterna generellt. Detta är sant. Så kallade kampsporter skiljer dock ut sig på en viktig punkt. De skador som uppstår, inträffar till följd av att en individ utövar fysiskt våld mot en annan individ helt inom ramen för den sportens regler. Detta är en annorlunda situation än både skador som uppstår genom rena olyckor och skador som uppstår till följd av att enstaka utövare tar till våld utom spelets regler.

Även till själva naturen hos de skador som kan uppstå finns en väsentlig skillnad. Kampsporter där slag och annat fysiskt våld mot huvudet är vanliga, ger en högre risk för långsiktiga neurologiska skador. Detta gäller inte enbart som en följd av allvarliga träffar som resulterar i så kallad knockout, utan det har också rapporterats om ett samband med våld mot huvudet av betydligt lägre intensitet men under lång tid. Det finns därför all anledning för staten att sätta upp en reglering som gäller dessa idrotter och som ställer berättigade krav på användande av skydd, rimliga regler om matchers längd eller andra liknande säkerhetskrav.

Även om regeringens ambitioner är bra och Folkpartiet i huvudsak stöder lagförslaget, finns en del att säga om en rad enskildheter.

Samverkan mellan myndigheter och idrottens organisationer

Det är olyckligt att många utövare av kampsporter i onödan bibringats uppfattningen att huvudsyftet med den lagstiftning som nu föreligger varit att förbjuda ett stort antal idrotter betecknade som kampsporter. Det begreppet är väsentligt bredare än definitionen som omfattar de sporter ”som tillåter deltagarna att med slag, sparkar eller annat våld avsiktligt träffa motståndarens huvud”. Tillståndspliktigheten för att arrangera matcher är heller inte liktydigt med förbud mot sporten.

Många kampsporter tillåter inte slag mot huvud, utan enbart markeringar av slag utan att träffa. Flertalet av de kampsporter som kommer att omfattas av tillståndsplikten har också redan i dag egna säkerhetsbestämmelser och använder ofta olika slags skydd. I själva verket torde det ha stått klart redan från början att endast en mindre del av begreppet kampsport kunnat vara i farozonen för förbud. Det är inte bra att det skapats en sådan oklarhet om innebörden i förslaget. Det kan i värsta fall leda till att klubbar som arrangerar

seriös idrottslig verksamhet tror att de hotas av förbud – och därför inte sätter sig in i regelverket närmare. Därför är det viktigt att regeringen och den myndighet som utses att vara tillståndsmyndighet verkligen vinnlägger sig om att från och med nu skapa goda kontakter med klubbar och förbund som organiserar kampsportsutövare.

Det kan skapa problem om en stor mängd klubbar och förbund under kort tid söker tillstånd för ett stort antal aktiviteter. Lagen avses träda i kraft den 1 september, men en viss respekt för tillståndspliktigheten ges fram till och med den 31 december 2006. Hanteringen av tillståndsfrågor måste kunna gå så snabbt att verksamhet som en klubb planerar för 2007 inte försenas på grund av anhopningen av ärenden som kan förutses när lagen först träder i kraft.

Man kan vidare förutse att det i samband med det inledande tillståndsutfärdandet kommer att finnas ett antal avslag som grundar sig mindre på synpunkter på regelverk eller säkerhetsbestämmelser. Här är det viktigt att den tillståndsgivande myndigheten kan ge ett tydligt och motiverat avslagsbeslut som kan leda till en dialog med företrädarna för denna sport, syftande till största möjliga chans att göra erforderliga förändringar av sina regler för att sedan erhålla tillstånd inom tidsramen. Tillståndsutfärdandet bör utformas så enkelt som möjligt. Beslut att utse tillståndsmyndighet måste också komma skyndsamt. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

Socialstyrelsen bör vara tillståndsmyndighet

I likhet med flera remissinstanser anser Folkpartiet att det framför allt med tanke på kravet på medicinsk kompetens bör vara Socialstyrelsen som är tillståndsmyndighet. Den medicinska kompetens som en länsstyrelse i egen skap av tillståndsmyndighet annars måste skaffa sig genom en särskild delegation finns med all sannolikhet redan inom Socialstyrelsens verksamhetsfält. Det är därför med största säkerhet enklare att tillföra Socialstyrelsen eventuell kompletterande juridisk sakkunskap via sammansättningen av en delegation eller ett råd, än någon annan lösning.

Socialstyrelsen har också en utbyggd regional tillsynsorganisation som kan vara grunden för en regelbunden tillsyn i enlighet med den nya lagen. Det är också främst genom nya medicinska rön, till exempel ökad kunskap om sambandet mellan våld mot huvudet och neurologiska skador, som större förändringar av utfärdade tillstånd kan komma att aktualiseras. Här förefaller Socialstyrelsen alltså av flera skäl vara den mest naturliga centrala förvaltningsmyndigheten att utse.

Att så tunga remissinstanser som Riksdagens ombudsmän och flera länsstyrelser anser att en central förvaltningsmyndighet är att föredra, bör vara ett tungt vägande skäl för att låta det bli så. Vad som här har sagts om att Socialstyrelsen bör vara tillstånds- och tillsynsmyndighet för kampsporter bör riksdagen ge regeringen till känna.

Fel! Okänt namn på

Råd eller delegation för kampsportsfrågor

Att inrätta en delegation eller ett råd för kampsportsfrågor kan vara en god ordning. Det gör ansvaret tydligt inom den myndighet som handhar tillståndsgivningen och det förenklar frågan om hur myndigheten ska säkerställa tillgången till erforderlig kompetens. Folkpartiet föredrar beteckningen råd, då det vanligtvis betecknar till exempel en form av styrelse som är sammansatt av olika parter, till exempel från Socialstyrelsen, Rikspolisstyrelsen och Riksidrottsförbundet eller motsvarande.

Rådets funktion bör dels vara att bereda beslut som blir normerande för övrig tillståndsgivning, dels att kontinuerligt följa forskning och andra informationskällor som kan påverka förutsättningarna för tillståndsgivningen. Rådet för kampsportsfrågor bör också fungera som normgivare i en något bredare funktion än enbart enskilda tillståndsbeslut. I rådets funktion bör ingå att kontinuerligt vara rådgivande i frågor som rör regler och säkerhetsbestämmelser för de förbund som organiserar kampsporter. På så vis skapas en dialog med idrottsutövarna om säkerhetsfrågorna och särskilt den medicinska aspekten, som kan vara viktig för att skapa förtroende och auktoritet för tillståndsgivningen.

Vad som här har sagts om ett råd eller en delegation för kampsportsfrågor, dess sammansättning och dess kompetens m.m. bör riksdagen ge regeringen till känna.

Skyldighet att anmäla ändrade regler eller bestämmelser

Det finns en mer teknisk aspekt av lagförslaget som Folkpartiet vill beröra. Det gäller att lagen tydligt bör uttala att det är den part som innehar ett tillstånd som ska anmäla förändringar av det regelverk som tillståndet är baserat på till tillståndsmyndigheten.

Då lagen förutsätter att idrottsorganisationer som regelbundet bedriver kampsportsmatcher inom ramen för sin ordinarie verksamhet kan meddelas tillstånd som gäller för viss tid eller tillsvidare, bör i konsekvens med det en sådan förening åläggas en anmälningsskyldighet av ändrade förhållanden. Det blir annars en viss risk att förbundet eller klubben själv sätts att tolka ifall en förändring av deras tävlingsbestämmelser eller andra säkerhetsregler bör motivera en förnyad ansökan. Anmälningen av ändrade regler kan föranleda ett nytt beslut eller så kan besked ges att de ändrade reglerna inte motiverar en ändring av givet tillstånd. Men därmed skapas en större klarhet och tydligare ansvarsförhållanden mellan tillståndsgivaren och tillståndsinnehavarna.

Detta bör kunna ske genom att riksdagen beslutar om ett enkelt tillägg av ett nytt stycke i den tredje paragrafen i lagförslaget, med följande lydelse:
Organisation som meddelats tillstånd för viss tid eller tillsvidare är skyldig att anmäla sådan ändring av sina tävlingsregler, säkerhetsbestämmelser eller

andra väsentliga förändringar som kan påverka tillståndsgivningen, till tillståndsmyndigheten.

Åtgärder för att stävja oseriösa eller illegala kampsportsarrangörer

Redan i dag finns ett antal mindre seriösa utövare och arrangörer av kampsporter. Det kan röra sig om allt från små källarklubbar som praktiserar egenkomponerade ”kampsporter” utan vare sig utbildade instruktörer eller överinseende av ett idrottsförbund till arrangörerna av tävlingar som marknadsförs med hur våldsamma de är. Uttryck som ”no rules!” eller ”sporten som totalförbjudits i X antal länder” är vanliga i den här sortens sammanhang. Den formen av kamp bär få eller inga gemensamma drag med utövandet av sport. När det tydligt uttalas att syftet är att kombattanterna ska skada varandra så mycket som möjligt fysiskt – även om det ibland fuskas och skadorna i verkligheten inte är så stora – är det inget som har att göra med seriöst idrottsutövande.

Tyvärre saknar regeringens proposition liksom de föregående utredningarna en ordentlig analys av hur införandet av en tillståndspliktighet kommer att påverka denna verksamhet som redan i dag befinner sig i ett slags gråzon.

Naturligtvis bör det göras ansträngningar för att få så många fristående klubbar och enskilda arrangörer som möjligt att acceptera villkoren i lagen och ansluta sig till tillståndsmyndigheternas regler. Men det måste också finnas en medvetenhet om att vissa oseriösa utövare kan finna ett självändamål i att stå utanför reglerna. Med hänsyn till vad som skett i en del tidigare fall, kan det också finnas en fara för att rent kriminella personer eller organisationer börjar intressera sig för det som blir en verksamhet i lagens utkanter. En sådan utveckling bör absolut stävjas med olika ansträngningar.

De seriösa utövarna bör också ha ett stort intresse av att särskiljas från de oseriösa, liksom att de oseriösa förhindras att bli ännu mer oseriösa om de resonerar att de i alla fall inte skulle passera genom lagens nålsöga.

För det första måste införandet av lagen åtföljas av en kontroll av de utövare som kanske uppträder oseriöst trots tillstånd. Här måste till exempel lokala polismyndigheter kunna utbyta information om sådan verksamhet som förefaller misstänkt med tillståndsmyndigheten. Uppgifter om att en klubb kanske inte håller sig till de i tillståndsansökan angivna åldersgränserna, säkerhetsbestämmelserna eller liknande måste resultera i uppföljning från tillståndsmyndigheten.

För det andra måste polisen lokalt aktivt följa vad som händer i de klubbar som inte söker tillstånd. Ifall en klubb uppger att man endast bedriver träning men dock aldrig i form av matcher i lagens mening, ska det inte kunna ”friköpa” dem från kontroll av att de följer lagens bestämmelser.

För det tredje bör i undantagsfall tillståndsmyndigheten kunna be om registerutdrag ur till exempel belastningsregistret eller kronofogdens register för de personer som står bakom en organisation som ansöker om tillstånd, om

Fel! Okänt namn på

misstanke finns att verksamheten är oseriös. Det har visat sig vara en bra metod för att upptäcka oseriösa företag i andra sammanhang.

För detta kan det krävas ändringar av regler eller sekretessbestämmelser, som regeringen bör analysera och i så fall återkomma till riksdagen med förslag om. Vad som här har sagts om åtgärder för att stävja oseriösa eller illegala kampsportsverksamheter bör riksdagen ge regeringen till känna.

Stockholm den 29 mars 2006

Lennart Kollmats (fp)

Cecilia Wikström (fp)

Louise Edlind-Friberg (fp)

Hans Backman (fp)